

ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено сутність стратегії розвитку підприємства та визначено основні її цілі та завдання.

Ключові слова: стратегія, стратегія розвитку, план.

Abstract

The essence of the enterprise development strategy is investigated and its main goals and objectives are determined.

Keywords: strategy, development strategy, plan.

Вступ

Сучасні економічні умови, що характеризуються високою динамічністю і невизначеністю, пред'являють до суб'єктів господарювання жорсткі вимоги в частині розробки стратегії розвитку підприємства. Причому розробляти стратегію розвитку та вносити до неї коректування необхідно набагато швидше, ніж це було кілька десятків років тому, а достовірність прогнозів, на яких ґрунтуються стратегічні рішення, повинна покращуватися.

Теоретичні основи дослідження сутності стратегії розвитку підприємств та її види висвітлені у наукових працях таких авторів, як О. Шубін, Г. Минцберг, Дж. Б. Куинн, С. Гошал, С. А. Єрохін, Б. Будзан, О. М. Гончаренко, Є. М. Лисицин та ін. Однак автори розглядають стратегічний розвиток в основному в загальних рисах, висвітлюючи лише окремі його аспекти.

Метою статті є узагальнення сучасних підходів до визначення економічного змісту поняття «стратегія розвитку підприємства» та визначення основних цілей ті завдань цієї стратегії із врахування нинішніх чинників впливу на діяльність та економічну поведінку суб'єктів господарювання.

Виклад основних результатів дослідження

За досить тривалий період існування економічної категорії «стратегія розвитку підприємства» науковці виробили різні підходи до її визначення. Так О. Шубін визначає стратегію розвитку підприємства як напрям його діяльності, заснований на поєднанні ресурсів і компетенції організації, що має на меті одержання конкурентних переваг на ринку [66]. Як генеральний напрям руху, генеральну лінію поетапного досягнення мети, провідний напрям руху для поетапного досягнення певних цілей визначає стратегію В. Соловйов [51]. Г. Минцберг вважає, що стратегія розвитку підприємства – це уніфікований, вичерпний, цілісний план, який забезпечує виконання основних завдань підприємства [49]. Як комплексний план, спрямований на досягнення довготермінової мети, що включає напрями, завдання та пріоритети економічного розвитку суб'єкта і комплекс відповідних заходів, дій та рішень, розглядає стратегію розвитку підприємства С. Єрохін [30]. Приблизно такої ж думки щодо змісту поняття «стратегія» дотримується Н. Кухарська, яка визначає його сутність як загальний, всеохоплюючий, не деталізований план досягнення складної мети, що охоплює складний проміжок часу, а також спосіб досягнення цієї мети, який в подальшому корегується під впливом обставин [43]. Натомість Б. Будзан розглядає стратегію як набір правил, якими керуються в ухваленні управлінських рішень, щоб забезпечити здійснення місій і досягнення цілей організацій [10]. О. Гончаренко та Є. Лисицин дають більш чітке визначення категорії «стратегія», визначаючи її як конкретний прагматичний документ базового характеру, який визначає базові орієнтири на перспективу, окреслює основні контури імплементації життєво важливих інтересів країни [19].

Отже, підсумовуючи наведені вище визначення можна виділити три підходи бачення різними дослідниками категорії «стратегія розвитку підприємства». Згідно з першим підходом мова йде про напрям діяльності підприємства, згідно з другим – про план розвитку підприємства, згідно з третім підходом стратегія розвитку визначається як певний набір правил чи документ, що визначає основні орієнтири майбутньої діяльності підприємства. На нашу думку, усі ці визначення є правильними і доповнюють одне одного, вказуючи на ті заходи та інструменти, які підприємство має задіяти для досягнення довгострокових цілей.

Розробка стратегії розвитку підприємства розпочинається з формування основоположних цілей і довгострокових завдань і передбачає чітке визначення курсу дій щодо раціонального розподілу наявних матеріальних та людських ресурсів за допомогою яких дотягатиметься поставлена мета підприємства. У результаті розроблена стратегія розвитку підприємства має відповісти на низку основних питань, а саме: у якому напрямі господарської діяльності підприємству вигідніше розвиватися, скільки коштів буде необхідно, який прибуток буде отримано при розвитку підприємства у заданому напрямі. Стратегія розвитку підприємства несе на собі низку специфічних характеристик, зокрема:

- при виробленні стратегії встановлюють напрями, просуваючись за якими підприємство забезпечить стабільне зростання та посилення своїх ринкових позицій.
- залежно від виду розроблюваної загальної стратегії розвитку підприємства розробляється фінансова стратегія та зосереджується увага на конкретних ділянках, відкидаючи неприйнятні варіанти, які не сумісні з обраною стратегією;
- потреба в обраній стратегії може відпасти, якщо події розвиватимуться не у бажаному для підприємства напрямі;
- при формулюванні стратегії розвитку підприємства неможливо передбачити весь спектр можливостей, які можуть з'явитися під час розробки запланованих заходів, через що інформація, яку доводиться використовувати, часто є неповною та неточною. При отриманні додаткової інформації цілком можливо, що буде поставлено під сумнів доцільність початкової стратегії, що зумовить необхідність переглянути початкові плани, внісши у них важливі коректування.

Стратегія розвитку підприємства багато в чому залежить від типу та розміру підприємства. Так, мале підприємство зазвичай розробляє всього одну стратегію розвитку, тоді як велике розробляє стратегією свого розвитку для кожного рівня дій, що особливо поширено в багатогалузевих компаніях.

При розробці стратегії розвитку підприємства обов'язково повинні оцінюватися зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на функціонування суб'єкта господарювання, а також враховуватися зміни, що відбуваються в економіці держави. Розробка стратегії розвитку підприємства повинна здійснюватися поетапно, причому обов'язковою умовою розробки ефективної стратегії розвитку на українських підприємствах повинно стати всебічне врахування дестабілізуючого впливу на їх діяльність держави.

Висновки

Отже, стратегія розвитку підприємства передбачає формування основоположних цілей та визначення довгострокових завдань, а також чітке визначення напрямку дій і раціональний розподіл усіх наявних ресурсів. Основне завдання, яке вирішує стратегія розвитку підприємства – забезпечення впровадження інновацій та технологічних змін на підприємстві шляхом раціонального розподілу ресурсів, адаптації підприємства до зовнішнього середовища, внутрішньої координації дій та передбачення майбутніх змін у виробничій діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шубін О. Стратегічне управління як основна частина системи менеджменту підприємства / О. Шубін // Журнал системи європейської економіки. – 2013. – № 4. – С. 470.
2. Немцов В. Д. Стратегічний менеджмент: навчальний посібник / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгань. – К.: КНЕУ, 2011. – 526 с.
3. Минцберг Г. Стратегический процесс / Г. Минцберг, Дж.Б.Куинн, С. Гошал. – СПб., Питер, 2001. – С. 23
4. Єрохін С. А. Основні засади формування стратегій соціально-економічного розвитку України / С. А. Єрохін // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 12. – С. 18.
5. Кухарская Н. А. Стратегические приоритеты трансформации экономики регионов Украины: тенденции, формы, механизмы: монография / Н. А. Кухарская. – Одеса: ИПРЭИ НАНУ, 2010. – 519 с.
6. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сучасність і перспективи / Б. Будзан. – К.: Основи, 2001. – С. 71.

7. Гончаренко О. М. Методологічні засади розробки Національної безпеки України / нової редакції О. М. Гончаренко, Є. М. Лисицин. – К.: НІСД, 2001. – С. 26.

Віталій Володимирович Зянько – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fk.zank@gmail.com

Малицька Марина Сергіївна— студентка групи МФК-16б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: malitskams@gmail.com

Zianko Vitalii V. – doctor of economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: fk.zank@gmail.com

Malitska Maryna S. - student of the MFK-16b group, faculty of management and information security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: malitskams@gmail.com